

עטרת תפארת

במחיצת רבינו הגדול מרן בעל אילת השחר זצוקללה"ה
טור שבעי מהחברות הגרמ"י שניידר שליט"א

פרשת

ויחי

◆◆◆

שנת

תשפ"ג

◆◆◆

גליון 185

ואהבת לרעך כמוך

עונש עשרה הרוגי מלכות, אחרי שכבר ביקשו ממנו השבטים מחילה.

וז"ל: והנה אחיו בקשו ממנו מחילה, ולא באר הכתוב שמחל להם, וכבר בארו רז"ל שכל מי שחטא לחבירו ועשה תשובה אינו נמחל לעולם עד שירצה את חבירו.

וכשהי' מקריא את זה רבינו, כשהי' מגיע לשורות הבאות, הי' קורא אותם בקול, ובהתעוררות מיוחדת.

ואע"פ שהזכיר הכתוב וינחם אותם וידבר על לבם שנראה בזה שהיה להם רצוי מיוסף, מכל מקום לא ראינו שיזכיר הכתוב מחילה ביוסף, ולא שיודה להם שישא פשעם וחטאתם, ואם כן מתו בענשם בלא מחילת יוסף, ואי אפשר להתכפר עונם רק במחילתו, ועל כן הוצרך העונש להיותו כמוס וחתום להפקד אחר זמן בענין עשרה הרוגי מלכות. עכ"ל.

ובלי סוף הי' מעורר ומדבר ע"ז, ותקצר היריעה מהכיל, אך להיפטר בלא כלום אי אפשר, ונשתדל בעז"ה להביא מעט מהדברים.

בכיות "בראש השנה.."

דבר ראשון, סיפר רבינו מעשה נורא, שהיה אברך א' שהיה ש"ץ קבוע במוסף בימים נוראים במקום אחד, ולימים מחמת דוחק הפרנסה הלך ללמד

במקום שאינו כ"כ לרוח חכמים.

וכשהגיע ראש השנה, והיה עומד לגשת למוסף, כבכל שנה, ניגש אחר במקומו, כי החליטו ביניהם שאינו מן הראוי שהוא יהי' הש"ץ שלהם, ולא הודיעוהו על כך קודם.

וכראות אותו אברך, שניגש אחר במקומו... נתכרכמו פניו וזלגו עיניו דמעות על הבזיון שעשו לו. ובמשך כל תפילת מוסף, הי' ראשו מורכן בבכי על הסטנדר.

ולדאבוננו לא עבר זמן רב, ואותו ת"ח שניגש למוסף במקומו, עזב לפתע את העולם... רח"ל.

וכשסיפר את זה רבינו, אמר שאנשים היו בהלם, מה קרה לו, הרי הי' אדם בריא וחסון?

אבל אני יודע מה קרה... אם בראש השנה גורמים כזה צער ובזיון לשני, זה בכלל לא פלא...

צער "בעלי חיים"

עוד מעשה נורא, שאמר לי רבינו לפרסמו.

אברך א' נולדו לו שלשה ילדים - בלי "לשון", רח"ל. ואח"כ נולדו לו ילדים בריאים, ועפ"י הרופאים לא נמצא שום סיבה טבעית לזה.

לימים עשה חשבון הנפש עם רבו, ונזכר בדבר מזעזע, שבהיותו צעיר, עשה מעשה שובבות, ותפס שלש ציפורים, וחתך להם את הלשון. ונהנה לראות האך שהם מצטערים מזה... והבין שהקב"ה שילם לו מדה כנגד מדה... פחד ואימה!

הרי לנו עד כמה חמור צער הבריות, אפילו של "בעלי חיים", שנפרעין מן האדם בעולם הזה.

וכמה פעמים כשנלכד עכבר בביתו, אמר "שלא להרגו", אלא ביקש מידידו הרב ר' משה סחייק שליט"א לקחתו למקום רחוק מן הישוב, ולשחררו שם.

רכילות על קטן

בלימוד היומי בספר חפץ חיים השבוע, כתב הח"ח (בכלל ז' ס"א) שיש איסור רכילות גם על "קטן". ובבאר מים חיים כותב שזה פשוט דגם קטן הוא בכלל עמיר, ע"ש.

ונתתי אל לבי, שאמנם בודאי כן הוא הדין, אבל רואים שמה שאצל החפץ חיים זה דבר פשוט, כמדומה שאצלנו זה לא כ"כ פשוט - בהנהגה המעשית עכ"פ, וזהירות בכבודו של קטן, אינו תופס אצלנו כ"כ משמעות. וחובתנו להפנים את "דבר קדשו" של קדוש ישראל, שגם אצלנו זה הי' פשוט...

קטן כגדול..

וזכינו במשך השנים לראות אצל רבינו, האך שהי' נזהר מאד בכבודו של "קטן כגדול". [ראה בתמונה את התייחסות רבינו בחביבות, לתמונה, שילד הביא לו..]

זהירות ב"כל מילה"

וכן הי' מזהיר ע"ז הרבה, בעיקר באסיפות חינוך למרביצי תורה ומלמדים, שצריך להיזהר "מאד מאד" שלא לפגוע ח"ו בילד... ולחשוב היטב על "כל מילה" והתבטאות כלפי הילדים, ובפרט בזמן שהם מכעיסים אותו..

ואינו רוצה להפחיד, אך שמענו ממנו התבטאויות חמורות מאד... על עונשי שמים של אנשי חינוך, מחמת שפגעו בתלמידים, ה' ירחם.

הבטחה לקטן

ובהאי ענינא דקטן כגדול לדיני בין אדם לחבירו, זכורני שבישיבה קטנה הזכיר פעם רבינו בשיעור, את הגמ' בסוף סוכה (דף מ"ו ע"ב) ואמר רבי זירא לא לימא איניש לינוקא דיהיבנא לך מידי, ולא יהיב לך, משום דאתי לאגמורי שיקרא, שנאמר למדו לשונם דבר שקר, ע"כ.

והביא שמרן הקדוש רבי אלחנן וסרמן הי"ד שואל למה צריכים להגיע לטעם של למדו לשונם, הרי כיון שהבטיח לו, נתחייב לתת לו.

וכמדומני שאמר דוגמא, אם אמר לילד תעשה לי דבר פלוני, ואתן לך סוכרי, חייב לתת לו מדין שכר שכיר, ואם לא נתן לו, עובר על בל תלין, וביומו תתן שכרו.

והי' אצלנו הדבר לחידוש, הרי זה בסך הכל ילד.. אך רבינו לא הסכים, ואמר דפשוט שכל החיובים האלו יש גם כלפי קטן.

לימדו לשונם...

[ובמאמר המוסגר, עפ"י הגמ' הנ"ל, הי' מורה רבינו "שלא לרמות" בכל עניני תשלומים ממשלתיים וכדו', ואומר שגם אם יש אופנים שיתכן דא"ז גל, אבל זה נכלל ב"למדו לשונם" דבר שקר.]

ומחלן לשבטי "ישורון"

ובכלל בנוגע לחומר הנורא של המצער את חבירו, הי' רגיל להביא את דברי "רבינו בחיי" בפר' השבוע, בסוף הפרשה, על הפסוק ויברך יוסף בדברם אליו, שכותב דברים נוראים, למה הי'

כל ימי...

וחקוק בדמי דברים שאמר לי מנהמת לבו.. כשלקראת אחת מנסיעותיו לחו"ל, התברר לו פרט מסוים בתוכנית, וסבר שיש בזה פגיעה באדם א', כפי שהסביר לי סברתו, [אותם אנשים חשבו לעשות כך, לכבודו, וגם לא הבינו שיש בזה פגיעה כלל, כי זה ה' הרגש דק...].

וכשנכנסתי אצלו באותם ימים, סמוך לכניסת השבת, ישב על הכסא ליד הסטנדר ולמד, וכשראה שנכנסתי, אמר לי שמבין שרוצים לעשות כך וכך, אך הוא רוצה שאמסור לנוגעים בדבר, שאיננו מסכים לכך, כי יש בזה פגיעה באותו אדם..

ואז התחיל "לבכות" עם דמעות של ממש, ואמר, אכזיג יאהר, וואס איך היט זאך נישט צו פוגע זיין ביי אמענטשין, און דא וויל מען מיר גורם זאן אזא זאך... פי' כבר שמונים שנה שאני נזהר לא לפגוע בבן אדם, ועכשיו רוצים לגרום לי כזה דבר... וכמובן מיד כששמעו את זה, שינו את התוכנית הנ"ל. מורי ורבותי, מה נאמר ומה נדבר..

לעבור את החיים, בלי לפגוע.. וכמה פעמים הי' משנן, את תשובת מרן החזון איש זצוק"ל להגאון הגדול רבי חיים ברים זצ"ל, ששאלו מה היא שיא הדרגה שאדם צריך לשאוף להגיע בימי חייו? והשיב החזון"א "לעבור את כל שנות חיי, בלי לפגוע בבן אדם".

האם יוסף לא מחל

ובענין רבינו בחיי הנ"ל, כדאי להביא מכתבו של האי גברא רבא, המחנך הוותיק הרב הג' רבי מאיר מונק זצ"ל, ששלח אלי לשאול את רבינו, ממדרש אסתר, דמשמע שמחל, ותשובת רבינו בציודו, ראה את תמונת המכתב מצולם כאן בגליון.

"אציל המדות"

ומידי עסקנו בענין זה. בשבוע שעבר נלבי"ע ת"ח מופלג, אציל המדות, מבחירי תלמידי רבינו בישיבה הק' "גאון יעקב", הרה"ג ר' מרדכי אליעזר ווייסמן ז"ל, שזכה לחבר ספר מיוחד מאד "שיח מרדכי" על טעויות בתפילה.

וסיפרו בשבעה, שבהיותו "מקריא" בראש השנה, הי' מתכוון לכך הרבה, ללמוד את כל הפרטי דינים. ונימק טעמו, שאינו רוצה להחזיר "סתם" את התוקע, במקום שאינו הכרח, כי זה גורם לו צער.. הרגש נפלא של ת"ח אציל המדות.

[ורבינו הי' מקפיד בזה מאד, ופעם אחת החזיר בטעות, וביקש אחר"כ מחילה מהבעל תוקע - נכדו היקר באדם הרה"ג ר' ישעי' כהן שליט"א.

ואמר עוד סיבה שיש להיזהר מלהחזיר סתם, כי מבואר ברא"ש שכל תקיעה שלא לצורך, זה "חילול יו"ט". ולכן לא הסכים ג"כ למה שיש שתוקעים כמה מיני סוגי תקיעות אחרי התפילה, אף שכבר בודאי יצאו ידי חובתם].

צער וכאב נורא בסילוקו של יקירנו הנעלה, בנו של יבלחט"א הגאון הדגול רבי שמואל שליט"א מחשובי התלמידי חכמים בשכונתנו, שזכה להרבות תורה בישראל, עם ישיבתו הק' "מרבית תורה".

מה נאמר ומה נדבר, אין לנו אלא להשתתף בצערם הגדול של נו"ב הרבנית הצדקנית תחי', וכל משפחתו היקרה, ולהתפלל שהמקום ירפא את שברם הנורא, וינחם אותם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.

שריז מדור דעה

ומקום אתנו להזכיר, את אציל הנפש, משרידי דור דעה, הרב ר' עזריאל בר ז"ל, שנלב"ע ג"כ בשבוע שעבר, בשיבה טובה ובשם טוב. זכה להאציל באמונת חכמים המיוחדת שלו, ובכל ארחותיו, על כל סביביו.

וזוכרים עוד את השתתפותו הקבועה שנים רבות, בשיעור רבינו, בשב"ק אחרי התפילה בכולל פוניבז', במ"ב ובשאר ספרי החפץ חיים.

אבידה גדולה לכלל ישראל, בהסתלקות דמויות מיוחדות שכאלו.

ירחם ה' על כל משפחתו הדגולה, הממשיכים בדרכיו הגדולים, וינחמם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.

מדובבי שיח

עוד רגע נדבר, בהודי' להקב"ה על תוכנית הלימוד "מדובבי שיח" בספר ארחות יושר, של רשכבה"ג מרן שר התורה זצוק"ל, בישיבת "ארחות תורה".

קטונתי מלדבר כלל בנוגע לסיפרא קדישא הדין, הכולל "הכל", והיטיב להגדיר נכדו המסור הרה"ג ר' גדלי' הוניהסברג שליט"א, שארחות יושר זה הספר שמספר לנו הכי טוב, מי הי' רבי חיים..

ואזכיר מה שהי' אצל רבינו, אחרי שיצא הספר לאור. שהתעורר מסכן אחד.. ושלח לרבינו מכתב נורא, עם הערה על כמה מילים שלא מצאו חן בעיניו... בספר הקדוש הנ"ל.

וכשסיים רבינו לקרוא את המכתב, לא הגיב, רק נהיו פניו "אדומים" ולוהטות מאד, ולפתע פונה אלי, ואומר, מי הם שיכולים להגיד לרבי חיים מוסר...

והוסיף, הרי רבי חיים מביא מקור גדול לדברים, ולא מדילי' נינהו, ומה רוצים?

ואח"כ נשאר כך, עם הפנים הלוהטות, עד כששלש שעותיו בלי גוזמא, והי' ניכר כמה כואב לו הדבר מאד.

קביעת לימוד יום, יום.

אשרינו שזכינו לספר נשגב שכזה, וכפי שהרחיבו ראשי ישיבת "ארחות תורה", בפתיחת התוכנית, במעון קדשו של מרן זצוק"ל, בחשיבות והתועלת העצומה שקביעות בספר הזה, כמובא בהרחבה בגליון הנפלא "בדרכו אמונה" השבוע.

ובזכות זה זכינו ב"ה שהתחיל ג"כ שיעור מסודר, יום יום, בטל של "קו המידע" של הישיבה, [שנשמעים בו שיעורי רבותינו], ע"י בני הבה"ח אלי' נ"ו מגדולי תלמידי מרן רשכבה"ג זצוק"ל. הלואי שנזכה ללמוד ולקיים את הדברים הנשגבים שכתב מרן זצוק"ל, ונהי' מאושרים כל ימינו.

שובבי"ם

בהגיענו לימי השובבי"ם, נביא מה שהי' פותח רבינו מיד במוצש"ק ויחי'. ימי השובבי"ם, אין אחד שלא מבין שהוא זמן שחובה להתחזק בו, ועיקר החיזוק הוא, להרבות "בלימוד התורה".

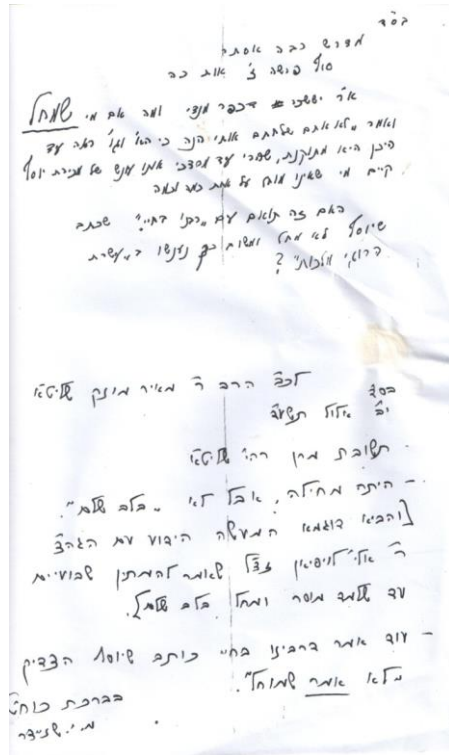
"אוהבים דבריה"

הערה בנוגע לקילוף ביצים

כשמקלפים ביצים - סמוך לסעודה כמובן - מצוי שאחרי שגמר לקלף, נשאר דבוק על האצבעות, חתיכות קליפה קטנות, והן חוזרות ונדבקות לביצה. והדרך להוריד אותן ע"י שטיפת הביצה במים.

והעירה בתי היקרה ל. תחי' שלכאו' חתיכות קטנות אלו אסור לשוטפן. כי מה שהפוסקים התירו זה "לקלף", מה שמחובר לביצה בטבע, אך אחרי שכבר סיימו לקלף, ונדבק מחדש חתיכת קליפה, אין לזה עדיפות מלכלוך אחר שנדבק למאכל, שבודאי אסור להסירו, ע"י שטיפה במים, דהוי בורר.

רק העצה היא, להסירה עם מעט מהביצה עצמה.

לתרומות והנצחות ניתן לתרום בנדירים פלוס ע"ש אוצרות פז להערות והארות ולקבלת הגליון ניתן לפנות למייל - s31626532@gmail.com

לתועלת הרבים ניתן להאזין לדברים על פרשת השבוע מרבינו הגדול מרן בעל אילת השחר זצוקללה"ה, ע"י יבדלה"ט החברותא שליט"א כמידי עש"ק בקו אילת השחר שמספרו 0799-555-555 שלוחה 6.